

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

OPENBARE COMMISSIEVERGADERING

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, STADS-
VERNIEUWING EN HUISVESTING

VERGADERING VAN DINSDAG 11 JUNI 1996

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de toepassing van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten rond Brussel

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Georges Cardoen

– *De interpellatie wordt gehouden om 13.44 uur.*

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de toepassing van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten rond Brussel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de toepassing van de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten rond Brussel.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, de provincie Vlaams-Brabant is gegroeid uit de provincie Brabant die een taalbeleid voerde met eigen accenten. Op een bepaald ogenblik heeft het provinciebestuur van Vlaams-Brabant een Nederlandstalige presentatiebrochure verspreid onder de inwoners van Vlaams-Brabant. Een aantal gemeentebesturen uit de Brusselse Rand hebben daartegen een klacht ingediend bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Deze Commissie heeft daarop een advies geformuleerd waarin wordt gesteld dat deze brochure in de zes faciliteitengemeenten ook in het Frans moest worden verspreid. De Bestendige Deputatie argumenteerde echter dat dit niet nodig was, aangezien het geen verplichte mededeling aan het publiek betrof. Ook de minister van Binnenlandse Aangelegenheden stelde dat het niet ging om berichten die verplicht aan de inwoners dienden te worden meegedeeld op basis van een wettelijke bepaling.

Er is dus een tegenstelling tussen de visie van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht enerzijds, en de visie van de

Bestendige Deputatie van de provincie Vlaams-Brabant en minister Peeters anderzijds.

Toch dient deze tegenstelling, mijns inziens, te worden gesitueerd in de ruimere context van de algemene taalproblematiek. Eén van de grote problemen bij de oprichting van de provincie Vlaams-Brabant was de vraag of de publikaties van deze provincie ook tweetalig moesten zijn. In de voormalige unitaire provincie Brabant was dat wel zo. In vier van de vijf Vlaamse provincies zijn er gemeenten met faciliteiten. Ook in Wallonië zijn er dergelijke gemeenten. Maar in geen enkele van deze provincies werden de publikaties van het provinciaal bestuur in de andere taal verspreid.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht geeft hierover weliswaar een advies, maar in de taalwetgeving staat nergens vermeld dat deze mededelingen verplicht tweetalig moeten zijn. Het kan toch niet dat in een ééntalig landsdeel, tweetalige publikaties worden verspreid. Faciliteiten zijn er, mijns inziens, slechts voor individuen die in bepaalde omstandigheden een administratief stuk in een andere taal wensen. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht baseert zich op de taalwetten van 1963. Maar in 1963 bestond het unitaire België nog. Intussen werd de Grondwet ter zake fundamenteel gewijzigd. Ik pleit voor de eenvoudigheid van de toepassingen in het hele land.

Wat is het standpunt ter zake van de Vlaamse regering ? Hoe kan men ervoor zorgen dat de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten correct wordt toegepast ? Hoe ver staat de Vlaamse regering met het door haar aangekondigde actieplan ?

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : De taalwetgeving verplicht, mijns inziens, de besturen niet om systematisch alle brochures in de twee talen te publiceren. Kunt u met de adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht niet analoog handelen zoals met uw uitspraken aangaande de adviezen van de Raad van State ? U stelt daar immers dat

Van Nieuwenhuysen

u niet verplicht bent ze te volgen omdat ze niet altijd even terecht zijn.

Wij gaan ervan uit dat inzake de wettelijk verplichte berichten en mededelingen, de faciliteiten individueel zijn. Bijgevolg moeten de Franstaligen die een vertaling wensen, daar telkens individueel een aanvraag voor indienen. Daarmee treden we het standpunt bij van de provinciegouverneur van Vlaams-Brabant. Bovendien pleiten we ervoor dat de vertalingen in een eenvoudiger lay-out zouden worden verspreid dan het origineel, al was het maar om aan de Franstaligen in de faciliteitengemeenten duidelijk te maken dat er wel degelijk een verschil is tussen het tweetalige Brussel en de Vlaamse Rand. Ik zou u de suggestie willen meegeven eens te kijken naar de manier waarop de faciliteiten in Wallonië worden toegepast. Ook daar worden adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht systematisch opzij geschoven.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de problematiek die hier vandaag aan de orde is betreft twee adviezen. Het eerste werd geformuleerd op initiatief van de adjunct van de provinciegouverneur van de provincie Vlaams-Brabant. Het tweede kwam tot stand naar aanleiding van een klacht van een Franstalige inwoner van de gemeente Linkebeek. Maar aangezien beide adviezen vrij gelijklopend zijn, kunnen ze als één samenhangend geheel worden gelezen.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht is van mening dat de kennismakingsbrochure van de provincie Vlaams-Brabant een officieel karakter heeft. In de brochure vindt men allerhande praktische informatie over de nieuwe provincie, die zowel voor de Franstalige als de Nederlandstalige inwoners van belang is. De inhoud van de brochure bestaat, met andere woorden, deels uit officiële mededelingen en deels uit berichten aan het publiek die aan de taalwetgeving moeten worden getoetst. Na een uitgebreide overweging komt de VCT tot het besluit dat deze officiële mededelingen en berichten aan het publiek in het Nederlands en het Frans moeten worden verspreid.

Het advies van de Commissie geeft minstens aanleiding tot enige commentaar. Het is, mijns inziens, zeer de vraag of de kennismakingsbrochure van de provincie een officiële mededeling of een bericht aan het publiek is, in de zin van de gecoördineerde taalwetten. Geen enkele regel verplicht de provincie om die mededelingen te doen. Het betreft praktische informatie die door de provincie ter beschikking wordt gesteld, zoals adressen van provinciale diensten, enzovoort. Men kan zich afvragen of de mededeling van het adres van de gouverneur een officieel karakter heeft.

Men kan niet ontkennen dat het advies van de VCT afwijkt van de inhoud en de strekking van vorige adviezen. In 1986 stelde de VCT aangaande een brochure van de provincie Limburg over Bokrijk, dat het in overeenstemming was met de taalwetgeving om de brochure in Voeren enkel in het Nederlands te verspreiden. In een advies van 1990 betreffende een gelijkaardig initiatief van de provincie Limburg, werd hetzelfde herhaald, zij het met de beperking dat de brochure niet huis-aan-huis mocht worden besteld. Ik stel vast dat de stellingname van de VCT op dit moment strenger is voor de provincie Vlaams-Brabant. Niettemin is het huidige advies op een aantal punten toch nog genuanceerd. Ten eerste, de klacht is slechts gegrond in de mate dat de brochure officiële berichten bevat. De VCT laat, met andere woorden, uitschijnen dat naargelang de inhoud, het provinciebestuur wel eentalige informatie kan verspreiden. Ten tweede, het komt de provincie toe te bepalen welke informatie ze aan de inwoners van de faciliteitengemeenten wenst te verstrekken. Het wordt, mijns inziens, nogal cryptisch en onduidelijk omschreven.

Wat wordt er nu precies bedoeld ? Kan de provincie een afzonderlijk informatiebeleid voeren ten aanzien van de faciliteitengemeenten ? Kunnen de Franstaligen minder informatie krijgen door een Franstalige samenvatting te maken van een Nederlandstalige brochure ?

De VCT heeft dwangbevoegdheden. Om die bevoegdheden te kunnen uitoefenen moet er een akkoord zijn in de twee groepen. Ik wens me daar ook niet verder over uit te laten omdat het niet duidelijk is of die dwangbevoegdheid ook effectief wordt uitgeoefend.

Het uitgangspunt in de taalproblematiek is, mijns inziens, de stelling dat die taalfaciliteiten zijn gecreëerd om de homogeniteit van de taalgebieden te benadrukken en de integratie van de beschermde minderheden te bevorderen. Een democratie moet in staat zijn op een behoorlijke en democratische wijze om te gaan met haar minderheden. Het lijkt me dan ook evident dat de bevoegdheid daarover in de toekomst naar de gewesten verschuift.

Voor de inwoners van de rand- en taalgrensgemeenten werd door de wetten op het taalgebruik in een aantal uitzonderingen voorzien. Deze zogenaamde faciliteiten wijken voor beperkte, precieze en limitatief bepaalde verichtingen ten aanzien van particulieren af van de algemene regel dat het Nederlands de bestuurstaal is. Ze gelden enkel ten voordele, en meestal enkel op uitdrukkelijke vraag, van een gedeelte van de bestuurden, nooit van de bestuurders. Dit is van een gedeelte van de bevolking dat de voorkeur geeft aan het Frans in casu. Mijnheer Van Vaerenbergh, ik vertel eigenlijk niets nieuws, maar ik haal dit aan als inleiding op mijn antwoord op uw laatste vraag. Hoewel de faciliteitenregeling via de Grondwet is vergrendeld, werd geen afbreuk gedaan aan het niet-repitiëve karakter van de faciliteiten. Dit betekent dat faciliteiten niet automatisch, maar enkel op uitdrukkelijk verzoek

Van den Brande

worden toegekend. Faciliteiten zijn een integratiebevorderend instrument, geen middel om algehele tweetaligheid na te streven.

België kent niet het principe van de subnationaliteit. Dit is één van de discussiepunten die aan de orde zijn gekomen en die zeker nog aan de orde zullen komen tijdens de behandeling van Brussel in de toekomstige instellingen. Maar als we niet voor dit principe kiezen, wordt een inwoner van het Nederlandse taalgebied automatisch als een Nederlandstalige behandeld. Het is goed dit nog eens heel duidelijk te herhalen. Een inwoner van het Franse taalgebied wordt naar analogie door de overheid van de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest als een Franstalige benaderd. De talentelling die door de wet van 28 juni 1932 werd ingesteld om wijzigingen in het taalstelsel van de voornamelijk Nederlandstalige gemeenten te rechtvaardigen, is door de wet van 8 november 1962 afgeschaft. Hierdoor bestaat er geen inventaris van de Franstaligen in het Nederlandse taalgebied. Bijgevolg moeten ze de faciliteiten, waar ze wettelijk recht op hebben, telkens opnieuw uitdrukkelijk vragen. Dit verduidelijkt meteen ook welk standpunt we innemen. Voor deze strikte toepassing van de taalwetgeving worden de nodige instructies gegeven aan de eigen overheidsdiensten en de concessiehouders. Het taalgebruik door de plaatselijke overheden en intercommunales wordt door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden en de arrondissementscommissaris van zeer nabij gevolgd. De regionalisering van de Gemeentewet zal nog een belangrijke meerwaarde aanbrengen. Ik verwijs hiervoor naar het debat dat we momenteel binnen de bevoegde commissie voeren. Ik hoef het niet telkens te herhalen, maar de situatie van de Brusselse Vlamingen kan nooit in verhouding staan tot die van de Franstaligen in de rand. Er kan alleen een vergelijking worden gemaakt tussen de situatie van de Franstaligen in België en die van de Brusselse Vlamingen.

De regionalisering van de gemeentewet steunt – naar ik meen – op een consensus. Het is ook één van de uitvoeringspunten van het Sint-Michielsakkoord en zal waarschijnlijk morgen een oriëntatie krijgen in de commissie. De splitsing van de provincie Brabant heeft ongetwijfeld voor een betere monitoring en opvolging van de taalproblematiek in de faciliteitengemeenten gezorgd. Op dit vlak is er op korte termijn een goede samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de provincie gegroeid. Om die reden was het een goede optie om de provincie Vlaams-Brabant op te richten. Verdere concrete maatregelen op dit domein worden uiteraard opgenomen in het globaal actieplan, dat in overleg met de provincie wordt voorbereid. Ik begrijp uw ongeduld, maar u zult willen aannemen dat het geen enkele zin had om zonder meer enkele los van elkaar staande maatregelen te nemen. Uit de discussie die we over het rapport van Mens en Ruimte hebben gehad, weten we dat dit alleen geen pasklare ont-

werpen van actieplannen inhoudt. Het minste wat men kan zeggen, is dat de problematiek een beetje complex is. Het is geen gesneden brood. Bij de voorstelling van het rapport heb ik ook verklaard dat het bouwstenen inhoudt om tot een actieplan te komen. We moeten er nu verstandig mee omgaan.

Bovendien is het geen actieplan van de Vlaamse regering alleen, want dan slagen we er niet in. Ik ben ervan overtuigd dat de diverse overheden en betrokkenen bij de voorbereiding van het plan moeten worden ingeschakeld. Vandaar trouwens de heel intensieve contacten met de gouverneur van Vlaams-Brabant en de bestendig afgevaardigden. Ik begrijp echter niet dat één van de bestendig afgevaardigden het nodig heeft geacht om plots een aantal eigen opvattingen naar voren te schuiven, terwijl men om de tafel zit. Dit vind ik allerm minst collegiaal en bovendien niet-productief. Ik plaats dit op het conto van de betrokken gedeputeerde, maar ik wens niet dat iemand van de mensen met wie men om de tafel gaat zitten om gezamenlijk een oplossing te vinden, uit de band springt en in zijn eentje verkondigt hoe het allemaal moet verlopen. Ik hoop dat men ten minste de afspraken nakomt. Als we gezamenlijk iets op poten willen zetten, dan moeten we dit ook gezamenlijk doen en dus niet op een andere manier. Deze namiddag wordt trouwens in het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant om half drie een hoorzitting gehouden met de vertegenwoordigers van de provincie Vlaams-Brabant. Niet enkel de provincie, maar ook de gemeenten wensen we daarbij te betrekken, omdat het tot niets leidt een actieplan uit te werken dat, hetzij alleen op dit rapport zou steunen, hetzij enkele punctuele maatregelen zou inhouden. Dit kan pas resultaat hebben, als het mee wordt georiënteerd en gedragen door al diegenen die erbij betrokken zijn, in de eerste plaats de provincie Vlaams-Brabant en de gemeenten. In elk geval hoop ik het actieplan aan de Vlaamse regering te kunnen voorleggen tijdens de laatste zitting van juni. Nadat het dan eind juni-begin juli hopelijk is afgewerkt, zal het onmiddellijk aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik dank minister-president Van den Brande voor het correcte antwoord, dat een goede inschatting geeft over de wijze waarop men met deze problematiek moet omgaan. We zijn er waarschijnlijk allebei van overtuigd dat we nog veel werk voor de boeg hebben om het voor iedereen klaar en duidelijk en vanzelfsprekend ook afdwingbaar te maken, zodanig dat het spel door iedereen correct wordt gespeeld.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de minister-president, ik heb met genoegen genoteerd dat faciliteiten volgens de Vlaamse regering alleen kunnen worden toegekend op uitdrukkelijk verzoek en dat ze telkens opnieuw moeten worden aangevraagd. Het is belangrijk dat u dat hier verklaart, maar het is even belangrijk, zonet belangrijker, dat de administratie daarvan op de hoogte is. Ik heb immers de indruk dat er tegen dat principe nog al te dikwijls wordt gezondigd. Het moet aan alle diensten duidelijk worden gemaakt.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb het gevoel dat we het met elkaar kunnen vinden wat de interpretatie en de handelswijze betreft.

De voorzitter : De heer Dielens heeft het woord.

De heer Fred Dielens : Minister-president Van den Brande, ik ga volledig akkoord met het principe en ik heb aandachtig geluisterd naar uw antwoord. Maar indien een individu concreet de vertaling van deze brochure aanvraagt, wat gebeurt er dan ?

Minister-president Luc Van den Brande : Ik kan enkel commentaar geven op de twee adviezen die gelijklopend zijn uitgebracht. Ik heb daarnet al gezegd dat ze weinig houvast geven, omdat ze cryptisch en omsluiert naar voren zijn gebracht. Als het echter over een niet-verplichte officiële communicatie gaat, in dit geval van het provin-

ciebestuur van Vlaams-Brabant, kunnen daar naar mijn interpretatie niet de conclusies uit worden getrokken, zoals de Vaste Commissie voor Taaltoezicht doet. De vergelijking met het Vlaams Parlement gaat niet helemaal op, maar ook het Bureau van het Vlaams Parlement kan het nuttig achten om buiten het wettelijke kader een informatiecampagne te voeren over het nieuwe parlamentsgebouw en de functie van het Vlaams Parlement. De interpretatie van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht valt buiten het verplichte karakter. Het betreft hier wat men het facultatieve karakter noemt, namelijk datgene wat tot het eigen initiatief van de provincie behoort. Ik zal niet verhelen dat ik moeilijk mijn visie kan herkennen in het advies van deze Vaste Commissie, maar ik moet me hier toe beperken, omdat ik de rechtsregels moet eerbiedigen. Ik laat daarom ook na als uitvoerende macht me daarin te mengen om het bewuste advies te doen vernietigen. Het is volgens de regels van het spel opgesteld.

De heer Fred Dielens : Ik wens op een Québeciaanse wijze te reageren op uw antwoord : je vous ai compris.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

We werken nu de rest van de agenda af.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.00 uur.*
